

Prof. dr. Jurgita Verbickienė

LMT Humanitarinių ir socialinių mokslų ekspertų komiteto pirmininkė

„Iki šiol mokslininkai galėjo imtis atskiro objekto ar konkrečios problemos tyrimų dalyvaudami įvairiose finansavimo programose, pavyzdžiui, Lituanistikos ar mokslininkų grupių projektų programose. Šiuo atveju tikimasi gerokai platesnio masto tyrimų, kurie duotų sisteminių rezultatų. Istorijos, archeologijos, gamtamokslinių tyrimų ir menotyros metodų sujungimas viename projekte pats savaime būtų tam tikra inovacija Lietuvos humanitariniuose ir socialiniuose moksluose. Kartu tai bus ir didžiulis iššūkis – mokslininkams reikės susitarti, kaip dirbti tiriant tą patį objektą, kokius klausimus kelti ir kaip suderinti skirtingų mokslų taikomus metodus. Kalbėdami apie Vilniaus arkikatedrą, kalbame apie laikotarpį nuo Mindaugo laikų iki pat šių dienų. Tai objektas, jungiantis kelis šimtmečius labai skirtingos ir permainingos Lietuvos istorijos – nuo virsmo krikščioniška valstybe iki XIX amžiaus ir sovietmečio persekiojimų bei žmonių stiprybės išsaugant patį objektą“, – sako LMT Humanitarinių ir socialinių mokslų ekspertų komiteto pirmininkė prof. dr. Jurgita Verbickienė. Visą interviu kviečiame skaityti šio naujienlaiškio rubrikoje „Mėnesio interviu“.

LMT skelbia kvietimą atverti Vilniaus arkikatedros istorijos sluoksnius

LMT ekspertų komiteto pirmininkė prof. dr. V. Borutaitė apdovanota valstybės apdovanojimu

LMT skelbia kvietimą personalizuotos medicinos tyrimams

Retosios ligos Europos dėmesio centre: kur atsiveria naujos galimybės tyrėjams ir įmonėms?

Europa stiprina retųjų ligų tyrimus: naujos galimybės Lietuvos tyrėjams ir inovatoriams

EBPO ir Europos Komisija kviečia dalyvauti tyrėjų karjeros apklausoje

Europos partnerystė ERDERA skelbia 2026 m. klinikinių tyrimų kvietimą ankstyvosios fazės retųjų ligų tyrimams

NAUJIENOS

NAUJAUSI KVIETIMAI

Kvietimas Japonijos mokslininkų podoktorantūros stažuotėms Lietuvoje

Iki 2026-09-03

Priemonės „Eureka tinklo klasterių projektai“ SMART klasterio tarptautinis kvietimas teikti paraiškas (2026 m.)

Iki 2027-01-26

Priemonės „Eureka tinklo klasterių projektai“ EUROGIA klasterio tarptautinis kvietimas teikti paraiškas (31-asis kvietimas)

Iki 2026-10-29

Priemonės „Eureka tinklo klasterių projektai“ „CELTIC-NEXT“ klasterio tarptautinis kvietimas teikti paraiškas

Iki 2026-10-23

Lituanistikos prioritetų įgyvendinimo 2025–2030 metais programos tikslinis kvietimas teikti paraiškas mokslo projektams įgyvendinti

Iki 2026-08-14

Kvietimas teikti paraiškas paskirtinės programos „Personalizuota medicina – ilgesnei gyvenimo trukmei ir kokybiškesniam gyvenimui“ projektams 2026–2029 m. įgyvendinti

Iki 2026-08-20

LMT DŽIAUGIASI

VU fizikas CERN koordinuos vieno didžiausių eksperimentų tyrimų eigos išsaugojimą ir duomenų atvėrimą

Vilniaus universiteto (VU) Fizikos fakulteto mokslininkas dr. Mindaugas Šarpis paskirtas Europos branduolinių tyrimų organizacijos (CERN) LHCb (angl. Large Hadron Collider beauty) eksperimento dalelių fizikos duomenų analizės ir jų atvėrimo grupės koordinatoriumi. Šias pareigas „LHCb Vilnius“ grupės vadovas pradeda eiti rugpjūčio 1 d.

CERN nuolat kaupia ir saugo daugybę (šimtus petabaitų) duomenų. Tačiau laikui bėgant ir keičiantis technologijoms, pasensta ne patys duomenys. Susiduriama su problemomis, kurios kyla dėl senstančių programų ir aplinkų, jas pritaikyti naujoms sistemoms ir moderniai įrangai tampa iššūkiu. Dr. M. Šarpis bus atsakingas už LHCb surinktų duomenų eksperimentinės dalelių fizikos analizės metodikų išsaugojimą.

Turite naujienų, kurios galėtų tapti LMT naujienlaiškio dalimi? Pasidalykite el. p. aktualijos@lmt.lt

MTI akiratyje: Lietuva tarptautinėse mokslo platformose

SHARE ERIC

2024 m. lapkritį Lietuva tapo SHARE-ERIC nare – prisijungė prie vienos svarbiausių Europos socialinių mokslų infrastruktūrų, skirtų visuomenės senėjimo, sveikatos, ekonominės padėties, gerovės ir socialinių ryšių tyrimams. SHARE – tai ilgalaikis panelinis tyrimas, vykdomas 27 Europos šalyse ir Izraelyje, kuriame analizuojama 50 metų ir vyresnių žmonių gyvenimo eiga, sveikata, socialinė padėtis, užimtumas, pajamos, šeimos tinklai ir kiti senėjimo procesams svarbūs aspektai.

Lietuva SHARE tyrime dalyvauja nuo 2015 m. ir yra surinkusi trijų bangų duomenis. Nacionalinę SHARE Lietuva veiklą koordinuoja keturių institucijų konsorciumas: Vilniaus universitetas, Kauno technologijos universitetas, Lietuvos socialinių mokslų centras ir Vytauto Didžiojo universitetas.

Pagrindiniai pasiekimai

Vienas svarbiausių SHARE Lietuva pasiekimų – Lietuvos įtraukimas į tarptautinį, aukštais metodologiniais standartais grindžiamą senėjimo tyrimų tinklą. Tai sudaro sąlygas rinkti ilgalaikius ir tarptautiniu mastu palyginamus duomenis apie Lietuvos 50 metų ir vyresnių gyventojų sveikatą, socialinę padėtį, ekonominę saugumą, šeiminius ryšius, užimtumą ir gyvenimo kokybę.

SHARE Lietuva koordinuoja nacionalinį duomenų rinkimą, siekdama užtikrinti aukštą duomenų kokybę, organizuoja mokymus ir konsultacijas tyrėjams, skatina SHARE duomenų naudojimą moksliniuose tyrimuose ir viešosios politikos analizėje. SHARE duomenys aktualūs ne tik demografams, ekonomistams ir sociologams, bet ir socialinės politikos, psichologijos, epidemiologijos, medicinos, visuomenės sveikatos bei kitų sričių tyrėjams, nagrinėjantiems senėjimo procesus.

Svarbi SHARE Lietuva veiklos dalis yra tarptautinis bendradarbiavimas. SHARE bendradarbiauja su kitais pasaulyje vykdomais senėjimo tyrimais, įskaitant JAV sveikatos ir išėjimo į pensiją tyrimą HRS ir Didžiosios Britanijos longitudinalinį senėjimo tyrimą ELSA. Tarptautiniu mastu SHARE duomenų bazėje sukaupta daugiau kaip 160 tūkst. respondentų duomenų, o Lietuvoje – daugiau kaip 2 tūkst. respondentų duomenų.

Nauda Lietuvai

SHARE Lietuva suteikia Lietuvos mokslininkams galimybę analizuoti visuomenės senėjimo procesus remiantis patikimais, ilgalaikiais ir tarptautiniu mastu palyginamais duomenimis. Tai ypač svarbu Lietuvai, kuriai visuomenės senėjimas kelia ilgalaikių iššūkių sveikatos priežiūros, socialinės apsaugos, darbo rinkos, pensijų sistemos ir šeimos politikos srityse.

Tyrimo duomenys svarbūs ne tik akademinėi bendruomenei, bet ir viešosios politikos formuotojams. Jie leidžia analizuoti, kaip keičiasi vyresnio amžiaus žmonių sveikata, gyvenimo sąlygos, pajamos, socialiniai ryšiai, darbinis aktyvumas ir gerovė, taip pat sudaro pagrindą vertinti politinių sprendimų poveikį skirtingoms visuomenės grupėms.

SHARE taip pat stiprina Lietuvos socialinių, sveikatos ir elgsenos mokslų tarptautiškumą. Dalyvavimas šioje infrastruktūroje leidžia Lietuvos tyrėjams naudotis bendra Europos senėjimo tyrimų metodologija, įsitraukti į tarptautinius tyrimų tinklus ir lyginti Lietuvos situaciją su kitomis Europos šalimis bei platesniais tarptautiniais senėjimo tyrimais.

Plačiaja prasme SHARE Lietuva prisideda prie įrodymais grįstos senėjimo politikos formavimo, padeda geriau suprasti vyresnio amžiaus žmonių poreikius ir sudaro sąlygas priimti sprendimus, pagrįstus ne pavieniais rodikliais, o išsamiais duomenimis apie žmonių gyvenimo eigą, sveikatą, gerovę ir socialinį dalyvavimą.

Prof. Jurgita Verbickienė: Vilniaus arkikatedros tyrimams reikia mokslininkų ambicijos ir susitelkimo

Mėnesio interviu

Vilniaus arkikatedra – ne tik veikianti šventovė ir vienas ryškiausių sostinės architektūros ženklų. Tai vieta, kurioje susitelkę kelių šimtmečių Lietuvos valstybės, Bažnyčios, miesto, meno ir visuomenės istorijos sluoksniai. Nors Arkikatedra tyrinėta ne kartą, iki šiol trūko nuoseklaus tyrimo, kuris sujungtų skirtingais laikotarpiais sukauptus duomenis, įvairių mokslo sričių metodus ir leistų į šį išskirtinį objektą pažvelgti kaip į visumą.

Tokią galimybę siekiama sukurti Lietuvos mokslo tarybos (LMT) paskelbtu tiksliniu kvietimu kompleksiniams Vilniaus arkikatedros tyrimams. Būsimam projektui keliama ambicija ne tik suteikti naujų mokslinių žinių, bet ir padėti geriau suprasti Arkikatedros vietą Lietuvos bei Europos istorijoje, atverti tyrimų rezultatus visuomenei ir stiprinti tarpdisciplininio darbo kultūrą. Apie tai, kodėl pasirinktas būtent tikslinio kvietimo formatas, ką šiuo atveju reiškia kompleksiskumas ir kokio požiūrio tikimasi iš tyrėjų komandų, kalbamės su LMT Humanitarinių ir socialinių mokslų ekspertų komiteto pirmininke prof. dr. Jurgita Verbickiene.

– LMT paskelbė tikslinį kvietimą kompleksiniams Vilniaus arkikatedros tyrimams. Kodėl buvo pasirinktas būtent tikslinio kvietimo formatas? Kokią pridėtinę vertę jis gali sukurti, palyginti su įprastais konkursiniais mokslinių tyrimų kvietimais?

– Šis kvietimas skirtas plataus masto tyrimams, sutelktiems į vieną konkretų ir Lietuvos istorijai ypač svarbų objektą. Arkikatedroje susikerta skirtingi Lietuvos istorijos klodai. Ji reikšminga ne tik kaip architektūros objektas, bet ir kaip kultūros, religijos bei dvasinės stiprybės simbolis. Su ja taip pat susijusios svarbios istorinės asmenybės, o pastaruoju metu kalbama net apie lietuviškojo panteono formavimą arkikatedroje.

Poreikis skelbti tokį kvietimą kilo iš noro geriau suprasti, ką arkikatedra reiškia mums, kas joje slypi ir kokių netikėtų atradimų ji dar gali pasiūlyti. Arkikatedrą gana nemažai tyrinėjo Lenkijos istorikai ir menotyrininkai, yra paskelbta nemažai jų publikacijų. Čia susiduriame su Lietuvos istorijos tyrimuose gana dažna situacija, kai apie mums svarbius objektus kalba kitų valstybių mokslininkai. Todėl vienas iš šio kvietimo sumanymų – paskatinti mus pačius sistemiškai įvertinti, ką mums reiškia arkikatedra ir ką joje turime.

Tikslinis kvietimas leidžia kryptingai sutelkti skirtingų sričių mokslininkų grupes vieno objekto, jo erdvės, vertybių, su juo susijusių asmenybių ir kitų aspektų tyrimams. Tai išskirtinis kvietimas ir savo apimtimi – tokio masto vienam objektui skirtas projekto LMT iki šiol nebuvo finansavusi. Tyrimams numatyta iki pusantro milijono eurų, todėl tikimasi plataus, išsamaus ir įvairaus arkikatedros ištirimo.

Kartu svarbu ieškoti būdų, kaip tyrimų rezultatus pristatyti visuomenei, atskleisti arkikatedros reikšmę ir įvertinti jos vietą platesniame Europos katedrų kontekste.

– Kvietime numatyta finansuoti kompleksinius Arkikatedros tyrimus. Ką šiuo atveju reiškia kompleksiskumas? Kodėl tokio masto ir reikšmės objektui svarbu, kad skirtingų sričių mokslininkai dirbtų kartu, o ne vykdytų atskirus tyrimus?

– Iki šiol mokslininkai galėjo imtis atskiro objekto ar konkrečios problemos tyrimų dalyvaudami įvairiose finansavimo programose, pavyzdžiui, Lituanistikos ar mokslininkų grupių projektų programose. Šiuo atveju tikimasi gerokai platesnio masto tyrimų, kurie duotų sisteminį rezultatą.

Tai reiškia, kad skirtingi tyrimai turėtų derėti tarpusavyje, būti atliekami laikantis aiškos bendros logikos, o taikomi metodai – suderinti. Kompleksiškumas nėra tik daugybė atskirų tyrimų. Svarbu, kad jų rezultatai papildytų vieni kitus ir padėtų susidaryti bendrą vaizdą.

Tarpdiscipliniškumas šiandien svarbus ne tik humanitariniuose ar socialiniuose moksluose – šia kryptimi juda iš esmės visi mokslai. Dėl technologinių pokyčių tyrimams reikia vis labiau specializuotų žinių, susijusių ne tik su konkrečia mokslo disciplina, bet ir su technologijų taikymu. Todėl vienam mokslininkui, kad ir koks geras tyrėjas jis būtų, aprėpti visus tokio objekto tyrimams reikalingus aspektus tampa labai sudėtinga.

Visas interviu čia.

NEWS

RCL Launches a Call to Uncover the Layers of Vilnius Cathedral's History

Chair of the RCL Expert Committee Prof. Vilmantė Borutaitė Receives a State Decoration

RCL Launches Call for Personalised Medicine Research

Rare diseases in the European spotlight: opportunities for researchers and businesses

Europe Strengthens Rare Disease Research: New Opportunities for Lithuanian Researchers and Innovators

OECD and European Commission Invite Researchers to Take Part in a Survey on Research Careers

Medical Technology Trends and Their Role in Personalised Healthcare Discussed in Brussels

LATEST CALLS

Call for Postdoctoral Fellowships in Lithuania for Japanese Researchers

Until
3 September 2026

International Call for Proposals under the "Eureka Network Cluster Projects" Measure – SMART Cluster (2026)

Until
26 January 2027

International Call for Proposals under the "Eureka Network Cluster Projects" Measure – EUROGIA Cluster (Call 31)

Until
29 October 2026

International Call for Proposals under the "Eureka Network Cluster Projects" Measure – CELTIC-NEXT Cluster

Until
23 October 2026

Targeted Call for Research Project Proposals under the 2025–2030 Programme for the Implementation of the Lithuanian Studies Priority

Until
14 August 2026

Call for Proposals for Projects under the 2026–2029 Targeted Programme "Personalised Medicine for Longer and Healthier Lives"

Until
20 August 2026

SHARE ERIC

In November 2024, Lithuania became a member of SHARE-ERIC, joining one of Europe's most important social science research infrastructures dedicated to the study of population ageing, health, economic circumstances, well-being and social relationships. SHARE is a long-term panel study conducted in 27 European countries and Israel, examining the life course, health, social situation, employment, income, family networks and other aspects relevant to ageing among people aged 50 and over.

Lithuania has participated in the SHARE study since 2015 and has collected data across three waves. National SHARE activities in Lithuania are coordinated by a consortium of four institutions: Vilnius University, Kaunas University of Technology, the Lithuanian Centre for Social Sciences and Vytautas Magnus University.

Key Achievements

One of SHARE Lithuania's most important achievements is Lithuania's integration into an international ageing research network based on high methodological standards. This enables the collection of longitudinal and internationally comparable data on the health, social circumstances, economic security, family relationships, employment and quality of life of people aged 50 and over in Lithuania.

SHARE Lithuania coordinates national data collection to ensure high data quality, organises training and consultations for researchers, and promotes the use of SHARE data in scientific research and public policy analysis. SHARE data are relevant not only to demographers, economists and sociologists, but also to researchers in social policy, psychology, epidemiology, medicine, public health and other fields examining ageing processes.

International cooperation is an important part of SHARE Lithuania's activities. SHARE collaborates with other ageing studies conducted worldwide, including the US Health and Retirement Study (HRS) and the English Longitudinal Study of Ageing (ELSA). Internationally, the SHARE database contains data from more than 160,000 respondents, including data from over 2,000 respondents in Lithuania.

Benefits for Lithuania

SHARE Lithuania enables Lithuanian researchers to analyse population ageing using reliable, longitudinal and internationally comparable data. This is particularly important for Lithuania, where population ageing poses long-term challenges for healthcare, social protection, the labour market, the pension system and family policy.

The study's data are valuable not only to the academic community but also to public policy-makers. They make it possible to analyse changes in older people's health, living conditions, income, social relationships, labour market participation and well-being, while also providing a basis for assessing how policy decisions affect different groups within society.

SHARE also strengthens the international dimension of Lithuania's social, health and behavioural sciences. Participation in this research infrastructure allows Lithuanian researchers to apply a common European methodology for ageing research, engage in international research networks and compare Lithuania's situation with that of other European countries, as well as with broader international studies on ageing. More broadly, SHARE Lithuania contributes to the development of evidence-based policies on ageing, helps to improve understanding of older people's needs and supports decision-making based not on isolated indicators, but on comprehensive data concerning people's life course, health, well-being and social participation.

